

Bijlage 1.

Kansen voor duurzaamheid: een inventarisatie

In de korte schets hieronder wordt duidelijk dat duurzame ontwikkeling binnen veel beleidsthema's een invulling heeft of kan krijgen. Voor het toetsen van nieuwe activiteiten en voornemens ontwikkelen we de DO-ladder. Bestaande activiteiten willen we een trede hoger op de DO-ladder krijgen. De eerste stap is om een keuze te maken uit alle mogelijkheden en kansen die zich voordoen. Dat dat er veel zijn blijkt uit het rondje langs de beleidsterreinen. Hieronder een verre van volledige opsomming ter inspiratie en illustratie. Begin 2008 zullen wij de inventarisatie van kansen verder completeren en aan de hand van de DO-ladder een afgewogen keuze maken.

Ruimtelijke Ontwikkeling

Duurzame ontwikkeling en RO liggen heel dicht bij elkaar. Bij de afwegingen die aan de orde zijn bij inrichting van de ruimte richt het beleidsveld Ruimtelijke Ontwikkeling zich op ruimtelijke kwaliteit, waar duurzaamheid een onderdeel van is. Bij RO komen essentiële vragen op tafel die bij zorgvuldige afweging leiden tot duurzaamheid. Duurzaamheid en milieu zijn belangrijke aspecten bij R.O.-afwegingen.

De Provincie gaat o.b.v. de nieuwe Wet RO een actieve rol vervullen en bezint zich momenteel op de invulling die daaraan gegeven wordt: als er sprake is van een 'provinciaal belang' moet je bereid zijn je instrumenten in te zetten om te kunnen interveniëren. Met deze actieve rol is de provincie in staat een duurzame ruimtelijke inrichting veilig te stellen.

Landelijk gebied

Bij de herinrichting en kwaliteitsverbetering van het landelijk gebied komen al veel duurzaamheidsaspecten naar voren. Via diverse sporen wordt gewerkt aan verduurzamen van de landbouw, aan verbetering van de kwaliteit van milieu en natuur en de leefbaarheid en gebruik van het landelijk gebied via versterken van de economische kracht en recreatie (bijvoorbeeld streekproducten en landwinkels). Er is er veel kennis en ervaring opgedaan. Belangrijk is deze verder te verspreiden en op te schalen. De bijdrage van de landbouw aan milieuproblemen is nog steeds wezenlijk. Denk aan uitstoot van broeikasgassen en fijn stof. Landbouw is ook een bron van nutriënten. In het kader van de Kader Richtlijn Water (KRW) zal hier extra op ingezet moeten worden. Opwekken van energie uit biomassa wordt sinds kort ook opgepakt (teelt van olifantengras) maar kan verder geïntensiveerd worden. Ook het werken aan een duurzame relatie stad-platteland en het intergraal aanpakken van de verhoging van de biodiversiteit zijn nieuwe uitdagingen.

Wonen en stedelijke vernieuwing

De bedoeling van stedelijke vernieuwing is het op een goede manier inrichten van het stedelijk gebied, waarbij niet alleen de kwantiteit (aantallen woningen, kantoorgebouwen etc.) maar ook de kwaliteit van de ruimtelijke inrichting voorop staat. De ruimtelijke inrichting in het stedelijk gebied moet voldoen aan de eisen en wensen die nu en in de toekomst gesteld worden. Hiertoe wordt onder andere ingezet op functiemenging (b.v. wonen en werken in hetzelfde gebied, toevoegen van culturele en recreatieve voorzieningen, groen in de stad) en op levensloopbestendige wijken.

Door het toekomstgerichte karakter heeft het onderwerp stedelijke vernieuwing van zichzelf al een duurzaam karakter. Er is momenteel echter nog geen expliciete aandacht voor specifieke duurzaamheidsaspecten. Milieuaspecten zijn zelfs in het 2^e ISV programma van het rijk enigszins naar de achtergrond verdwenen. Bij levensloop bestendig bouwen ligt de nadruk op het sociale aspect (people)

Voor het 3^e ISV programma ligt er via het provinciaal toetsingskader een kans om duurzaamheid prominent op de agenda te krijgen. Mogelijke aandachtspunten daarbij zijn multifunctioneel ruimtegebruik (waardoor de ruimte eenvoudig aangepast kan worden aan veranderende eisen) en levensloopbestendig bouwen (waardoor wijken beter tegemoet komen aan de eisen die mensen in verschillende levensfasen hebben). Versnelling in het proces van duurzaam bouwen is te bewerkstelligen door stimulering van de inzet van beoordelingsinstrumenten.

Ook liggen er bij stedelijke vernieuwing kansen om op een meer verantwoorde manier om te gaan met energie.

Duurzaamheid en Milieu

Duurzaamheidsbeleid is voortgekomen uit het milieubeleid maar is meer dan dat. Duurzaamheid raakt momenteel aan alle beleidskaders vandaar dat het voor het college een beslissingskader voor deze periode gaat worden. De vanuit Milieu ingezette ontwikkeling (met nadruk op de planet kant) naar duurzaamheid is nog niet afgerond. Denk bijvoorbeeld aan het doorontwikkelen van duurzaam bodembeheer (hergebruik van grond), stimuleren van alternatieve energievoorziening (groene energie), het van de grond krijgen van innovaties die de Provincie Utrecht klimaatneutraal en klimaatbestendig maken en de ontwikkeling van milieukwaliteitsprofielen om vanaf de start milieu een vast onderdeel van ruimtelijke plannen te laten worden. Regelmatig worden we als provincie geconfronteerd met nieuwe kansen op deze terreinen. Mede via dit actieplan willen we deze kansen gaan benutten.

Water

Via waterkwaliteit- en kwantiteitplannen worden processen zodanig georganiseerd dat andere partijen willen meewerken aan de verbetering van de (ecologische) kwaliteit en waterveiligheid. Op die manier werken we aan de verduurzaming van de proceskant en aan participatie van belangrijke partijen. Via beleid zoals uitwerking KRW en Water Huishoudingplan (WHP) stimuleren we het werken aan duurzaam waterbeheer door initiëren van meer samenwerking in de waterketen, fysiek duurzame maatregelen in riolerings- en gemeentelijke waterplannen en toekomstgerichte visie op waterveiligheid. Groot Mijdrecht Noord en de ontwikkeling van Rijnenburg zijn nieuwe uitdagingen om duurzaam waterbeheer hoger op de ladder te krijgen.

Economische zaken

Duurzaamheid is, naast kwaliteit en creativiteit, één van de kernwaarden die wij nastreven bij de economische ontwikkeling van de provincie. Profit kan daarbij hand in hand gaan met het nastreven van milieu- en sociale doelstellingen. Ook het bedrijfsleven beseft steeds meer dat duurzaam ondernemen een vereiste is om voorbereid te zijn op de toekomst. De Provincie Utrecht scoort qua duurzaamheid goed dankzij een goede Profit uitwerking. Nog duurzamer kan het door het stimuleren van planet en people aspecten via bijvoorbeeld het aanjagen van maatschappelijk verantwoord ondernemen en het bevorderen van duurzaamheidsaspecten bij de aanleg en revitalisering van nieuwe werklocaties.

Mobiliteit

Mobiliteitsvraagstukken vragen bij uitstek om duurzame oplossingen. Daarbij denken we in eerste instantie vaak aan de effecten die mobiliteit heeft op de leefbaarheid en het milieu (planet). Maar bereikbaarheid en mobiliteit zijn ook essentieel om mensen in staat te stellen hun werk te doen en daarmee de economie draaiende te houden. Niet voor niets geven wij de komende jaren prioriteit aan mobiliteit die de economische structuur versterkt (profit).

In het kader van duurzame mobiliteit wordt bij het oplossen van mobiliteitsvraagstukken systematisch nagegaan of alle vraag beïnvloedingsinstrumenten voldoende zijn toegepast. Ook is er aandacht voor alternatieven voor autogebruik en wegvervoer (blue ports)

Duurzaamheid komt bij aanleg en onderhoud van wegen en fietspaden vooral naar voren in vragen als “hoe lang gaat het mee” en “hoe is het esthetisch het best in het landschap in te passen”. Hergebruik van asfalt is mogelijk door secundair materiaal bij te mengen met moedermateriaal. Door gebruik te maken van koud geperst asfalt is minder energie nodig om het te leggen. Dit kan verder uitgebouwd worden. Verlichting op maat (dynamisch) krijgt meer aandacht evenals het gebruik maken van energiezuinige verlichting en inzet van zonne-energie.

Cultuur

Behoud door ontwikkeling! Zo luidt de moderne opvatting van het beheer van cultureel erfgoed. Niet het in stand houden van een bestaande situatie tot elke prijs is daarbij het uitgangspunt, maar het vinden van een goede eigentijdse bestemming van het erfgoed. Als bij het zoeken naar zo'n bestemming een onderbouwde afweging wordt gemaakt tussen people, planet en profit, is dit een duurzaam uitgangspunt. Zo kan erfgoed bijvoorbeeld worden ingezet worden voor eigentijdse culturele voorzieningen (people), voor milieu-educatie (planet) of voor nieuwe werklocaties (profit). Hoewel dit nog niet expliciet is gemaakt, is duurzaamheid daarmee al wel impliciet een onderdeel van het erfgoedbeleid. Hollandse waterlinie met zijn forten is daar een voorbeeld van. Bouwwerken staan er al lang en zullen er nog een tijd blijven staan. Deze duurzame aanwezigheid past in het idee om in deze forten activiteiten met een duurzame uitstraling/karakter te laten plaatsvinden.

Bedrijfsvoering

Het terrein waarop we echt zelf invloed hebben en dus de grootste kansen liggen met betrekking tot duurzaamheid, is de eigen bedrijfsvoering. Denk alleen maar aan de nieuwbouw van het provinciekantoor (duurzaamheid is één van de criteria waarop een ontwerp zal worden beoordeeld), duurzaam beleggen (inmiddels voor 100 miljoen duurzaam belegd), duurzaam inkopen en aanbesteden en duurzaam onderhoud en inrichting van het gebouw. Dit laatste biedt met de komst van de nieuwbouw nieuwe kansen. Hetzelfde geldt ook voor reeds binnengehaalde duurzaamheidswinst. Uitgangspunten voor duurzaamheid zijn steeds in ontwikkeling (bijvoorbeeld bij beleggen). Door deze steeds tegen het licht houden en mogelijk aan te scherpen kan weer een trede hoger op de duurzaamheidsladder worden gekomen. Om als provincie bij de kopgroep van voorlopers te blijven horen is dit belangrijk.